

כא. אמור – שתי שבתות

סיפור ההפטרה נראה לכאורה פשוט. חלק נכבד מספר ויקרא ובכלל זה אף חלקה הראשון של פרשתנו, שמו נאה לו - תורת כהנים. עיסוקם של הכהנים, בהעלאת הקורבנות, בקדושה יתרה שנתחייבו בה, במראות נגעים וכדומה, הם המסבירים את ההדגשים המיוחדים והיחידאיים הנזכרים בדברי יחזקאל.

ברם, חלקה האחר של פרשתנו עוסק בקדושת הזמנים, ואם תמצי לומר זה סוף עניינה אף של פרשת בהר בחוקתי - קדושת השמיטה והאזהרות על ביטולה. אכן מצינו שנקבעו הפטרות רק על חלק או חלקים מהפרשה. אומנם, לאחר עיון אפשר למצוא רמזים בהפטרותנו אף לנושא השני שבפרשתנו.

בין התפקידים שמועיד יחזקאל לכהנים מצוי אף זה הנזכר בברכת משה "יורו מִשְׁפָּטֶיךָ לְעֶקֶב" (דברים ל"ג, י') - "וְנָתַתְּ עִמִּי יוֹרוֹ בֵּין קֹדֶשׁ לְחָלָל" (יחזקאל מ"ד, כ"ג) ובסופו של הפסוק "וְנָתַתְּ שַׁבָּתוֹתַי יְקַדְּשׁוּ" (שם, כ"ד). כבר עמד על כך הרמב"ן בפירושו לתורה (ויקרא כ"ג, ב') "אין לכהנים עסק בעניין המועדות יותר מאשר לישראל". לעומת זאת, הסביר המלבי"ם שאזהרת שבת באה במיוחד לכהנים כיוון שחלק מל"ט המלאכות הותר לכהנים בשבת לצורך הפעלת המקדש. הם מוזהרים איפוא שלא לחרוג מהנצרך לעבודות היום. אכן מושגי השבת מופיעים מפורשות בפרשתנו הן כהקדמה למועדים והן ביחס לעריכת לחם הפנים. לעומת זאת נזכרים הכינויים "מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת" "שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת" "מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית" (ויקרא כ"ג, ט"ו-ט"ז) בקשר למצוות ספירת העומר, ובלשונו של רבי משה האלשיך "קושי הנופל בזה באמת, באמור - מארי דאברהם! למה זה קרא יתברך את היום טוב שבת, אשר בזה מצאו הטועים מקום לטעות כי על שבת בראשית נאמר!?".

ציר מרכזי במשנת רבי צדוק הכהן היא המימרא על שמירת שתי שבתות (פרי צדיק מאמר קדושת השבת מ"ב ד"ה "וכמו שכל"), והוא נתנם עניין לבחינת שתי השבתות - זו של עולם שבאה לראשונה לאחר ששת ימי המעשה וזו של אדם שהייתה היממה הראשונה שעברה על אדם הראשון וממנה הוא יצא לששת ימי המעשה (שבת ס"ט ע"ב). לשון אחרת, השבת כנקודת מוצא או כיעד להישגים. שתי הבחינות הם קוטבי הציר של ספירת העומר. חירות הפסח ומנחת השעורים כביטוי לשחרור הפיזי, ומתן התורה ולחם החיטים כביטוי לבני חורין מקבלי התורה. שבת כמתנה מלעילא היא נקודת המוצא ה"פיסחית" שאדם לא עמל ויגע בה, לעומת השבת "השביעית" שיש לו בה שותפות של אפיית שתי הלחם "חֶמֶץ תֵּאֲפִינָה".

בתפקיד שהועיד יחזקאל לכהנים בהפטרה "ואת שבתותי תקדשו" אפשר למצוא רמז לנזכר בפרשה על השבתות שבספירת העומר.